

Таким чином, з огляду на вищезазначених понять, а саме розглянувши та проаналізувавши дослідження науковців дійшли висновку, що найбільш важливе значення у структурі механізму держави має державний апарат як юридично оформлена система всіх державних органів, які безпосередньо здійснюють управління суспільством, виконують завдання та функції держави.

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254> (дата звернення: 15.03.2023).
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липн. 2015р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 15.03.2023).
3. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липн. 2017 року № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
4. Петришин О.В. Теорія права і держави. Підручник. Харків, 2015. 368 с.
5. Скакун О. Ф. Теорія права і держави. Підручник 2-е вид. Київ, 2011. 518 с.
7. Теорія держави і права : підручник / Ю. А. Ведерніков та ін. 3-е вид. перероб. та допов. Дніпро : Дніпроп. Держ. Ун-т внутр. справ. 2017. 480 с.
8. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. Вид. 10-те, допов. Львів, 2008. 224 с.

УДК 351.86

DOI: 10.31733/17-03-2023-98-99

Олександр ТЕРЕЩЕНКО

викладач кафедри спеціальних дисциплін та професійної підготовки факультету №1 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Незалежність нашої держави та її суверенітет тісно пов'язаний насамперед із цілеспрямованим забезпеченням її національної безпеки. Вторгнення на територію України російської федерації зумовило великий передел світового економічного і соціального порядку, що в свою чергу передбачає зміну політичних сил та регалій. На тлі посилення сучасних загроз, збройних нападів зі сторони інших країн, зростає нестабільність у світі і виникає потреба у посиленні міжнародної безпеки в різних сферах життєвої діяльності. Такі загрози, як поширення зброї масового ураження, міжнародний тероризм, транснаціональна організована злочинність, нелегальна міграція, піратство, ескалація міждержавних і громадянських конфліктів стають дедалі інтенсивнішими та охоплюють нові геополітичні регіони і держави. На цьому фоні переглядаються територія національних кордонів держави, де застосування сили повернулося до практики міжнародних відносин, у тому числі в Європі. Одним з найбільш чітких прикладів є збройний напад росії на Україну як беззаперечний факт порушення суверенітету та територіальної цілісності України, постійні збройні напади та обстріли, підтримання в країні стану хаосу та провокаційних сепаратистських рухів, спрямованих на послаблення державних інституцій, розчленування України та руйнацію її державності.

Агресивні дії росії, що здійснюються для виснаження української економіки і підриву стабільності з метою знищення держави Україна і захоплення її території, неефективність системи забезпечення національної безпеки, виснаження фінансових ресурсів держави, зниження рівня життя населення, зумовлюють слабкість, а подекуди й неспроможність держави виконувати свої функції, насамперед у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина, зростаючу недовіру до держави з боку суспільства [1].

Закон України «Про національну безпеку України» визначає основи та принципи національної безпеки і оборони, цілі та основні засади державної політики, що гарантуватимуть суспільству і кожному громадянину захист від загроз. Цим Законом визначаються та розмежовуються повноваження державних органів у сферах національної

безпеки і оборони, створюється основа для інтеграції політики та процедур органів державної влади, інших державних органів, функції яких стосуються національної безпеки і оборони, сил безпеки і сил оборони, визначається система командування, контролю та координації операцій сил безпеки і сил оборони, запроваджується всеосяжний підхід до планування у сферах національної безпеки і оборони, забезпечуючи у такий спосіб демократичний цивільний контроль над органами та формуваннями сектору безпеки і оборони [2].

Варто наголосити, що державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямована на захист: людини і громадянина – їхніх життя і гідності, конституційних прав і свобод, безпечних умов життєдіяльності; суспільства – його демократичних цінностей, добробуту та умов для сталого розвитку; держави – її конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності; території, навколишнього природного середовища – від надзвичайних ситуацій.

Закон України «Про національну безпеку України» визначає основні принципи порядку формування державної політики у сферах національної безпеки і оборони, а саме:

1) верховенство права, підзвітність, законність, прозорість та дотримання засад демократичного цивільного контролю за функціонуванням сектору безпеки і оборони та застосуванням сили;

2) дотримання норм міжнародного права, участь в інтересах України у міжнародних зусиллях з підтримання миру і безпеки, міждержавних системах та механізмах міжнародної колективної безпеки;

3) розвиток сектору безпеки і оборони як основного інструменту реалізації державної політики у сферах національної безпеки і оборони. Вказані принципи державної політики у сфері національної безпеки одночасно виступають ціннісними складовими, правовими векторами подальшого розвитку суспільства.

Фундаментальними національними інтересами України є:

1) державний суверенітет і територіальна цілісність, демократичний конституційний лад, недопущення втручання у внутрішні справи України;

2) сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення;

3) інтеграція України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами.

На захист національних інтересів України спрямована і Стратегія національної безпеки, положення якої визначають основні напрями державної політики в галузі національної безпеки [3]. У документі також акцентується увага на конституційному положенні, що «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю в Україні». Реалізація цієї норми Конституції України є головною метою державної політики національної безпеки і одночасно аксіологічною основою всього національного законодавства.

1. Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія. Київ: Національна академія наук України, 2017. 575 с.

2. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018. Відомості Верховної Ради. № 31. с. 241.

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». Указ Президента України №392/2020 14 вересня 2020 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення: 21.02.2021).